

Лидия Раймеръ

Семейството
ВЪ

НОВА

Германия

Нова Германия
Съвременна Германия

№ 9

*Книгата е цифровизирана от **Propagandaleiter***

ЛИДИЯ РАЙМЕР

Семейството в нова Германия

БЕРЛИН 1941

Печатница Buchdruckerei Frickert- & Co.
(vormals P. Stankiewicz Buchdruckerei G.m.b.H.),
Berlin SW ii.

Съдържание

Значението на семейството за живота и съдбата на нацията	6
Днешното семейство - утрешният народ. Здравето като предпоставка за щастлив семеен живот	7
Мерки за подпомагане при основаване на семейство:	
Парични заеми при встъпване в брак	10
Изравняване на разходите	11
Парични помощи за деца	12
Парични помощи за образование	13
Практическа помощ за семейството	14
Закрила и облекчаване на работещата майка	36
Многото деца заздравяват семейството	42
Домакинско и майчинско възпитание на жената	45

Значението на семейството за живота и съдбата на нацията

Семейството е основата на народа, като извор на младото поколение и общност, в която то подраства. Семейството, обаче, може да бъде в тази своя незаменима функция само тогава ценно и трайно, ако то на първо място е и остане една почиваща на вяност и любов общност между двама души. Фактът, че се образуват семейства и се раждат деца на народната общност, сам по себе си не е още решаващ за бъдещето на нацията. Децата трябва да израснат в семейства, където всичко е в ред и които от рано развиват моралните сили на младите хора и ги възпитават така, че те да могат да влязат в общия ред и да се застъпват един за друг. Създаването на едно яко подрастващо поколение е, обаче, само тогава възможно, когато хармоничната общност на родителите стои в центъра на семейството.

Семейството, значи, не служи чрез детето само на бъдещето и на бъдната народна общност. То обгръща едновременно настоящето и бъдещето на съпрузите, и заради това разглеждането на семейството трябва да започне от неговото начало - от брака.

Когато през миналите години се подготвяше междувременно проведената реформа на германския бракоразводен закон, изясни се и въпросът за задачите и целта на брака. Във формулировката на един юрист, която е израз на едно дълбоко германско чувство, се казва между другото:

„Бракът е най-тясната, т. е. най-съвършената телесно-духовна общност, на която сме изобщо способни, най-дълбокото човешко отношение, той свързва две същества, които преживяват заедно всички радости и скърби. Той се стреми към духовно-телесното единство между мъж и жена чрез взаимно чувстване и преживяване. Той е съюз срещу често пъти жестоката действителност на живота, в която той расте и която той преодолява. Той изисква най-голямото доверие, съкровена искреност и безстрашна откровеност между двама души. Той е най-голямата обвързаност на независими хора, но и най-голямата свобода в тяхното свързване за цял живот.

Бракът, обаче, се определя, в същност от детето - крайната цел на този най-хубав съюз. И тук бракът надраства сам себе-си; със зачеването, грижите и преди всичко с възпитание на детето се постига истинска общност, тук бракът се свързва най-видимо със смисъла на живота и го изпълва със съдържанието на една неразривна общност.”

Националсоциалистическата революция придаде отново значение на това висше схващане за брак и семейство, след като марксизмът и либерализмът

години наред не се бяха погрижили за външните и вътрешни основи на щастливия брачен и семеен живот.

При това не е достатъчно човек да се застъпва за по-висше схващане чрез даване на морални напътствия. Когато един народ познае в хармонично живеещото семейство извора на нов и силен живот, то той трябва да създаде за това семейство нужните жизнени предпоставки. Общият живот между мъжа и жената не бива да има за цел само преодоляването на материални мъчности, когато от този съюз произлязат повече деца. Бракът, сключеният между двама души съюз за цял живот, се нуждае сам по себе си от закрилата на целия народ. И като дом и огнище на младото поколение, семейството трябва да се ползва от всичко, което една нация е способна да даде в морално и социално отношение.

Грижата за семейството, която се изразяваше в най-различни привилегии и облекчения, беше години наред един много оспорван въпрос. Помощта, давана на семейството, не бива да бъде милостиня, която се дава от състрадание. Поради това не се взеха допълнителни мерки за подпомагане на семейството, а всички социални уредби се разшириха или измениха така, че семейството с деца бе прието като естествената биологическа форма на семейството въобще и като изходна точка на всички мерки.

Днешното семейство - утрешният народ. Здравето като предпоставка за щастлив семеен живот

В природата при всички живи същества се извършва естествен подбор. Онова, което не е способно за работа и не може да понесе борбата за живот, загива и отпада. Само човекът е изнамерил срещу този естествен и толкова здрав за цялата общност процес разни помощни средства, които дават възможност да се запази живота и на болните и слабите. Нашето човешко чувство на състрадание не ни позволява да изоставим слабите. И те са част от нашето общество и следователно, достойни за нашата помощ.

Това принципно становище, което различава хората от всички други живи същества, е силният душевен подтик, който е характерен за нашето чувство на общност. Не е ни най-малко погрешно да се подкрепят онези нещастници, които страдат от наследствени болести, но дълг е на всеки един човек да се погрижи, щото това нещастие да не се предаде и на други поколения, когато има опасения от наследствени болести.

Какви страшни нещастия докара през миналите времена на безброй семейства предаването на наследствени болести. Едно семейство може да живее

наистина щастливо само тогава, когато родителите могат да приемат със сигурност, че ще се родят и отраснат здрави и работоспособни деца. Научните изследвания направиха много голям напредък в областта на науката за наследствеността. Днес може да се установи напълно сигурно, кои болести са наследствени и могат да се появят отново у децата, или внуците. Тези познания ни задължават, обаче, да предотвратим, където установим такъв случай, нещастieto от наследствени болести.

Националсоциалистическа Германия съзна това положение и не се стресна от неговите последици. Още на 14-и юли 1939 година излезе „Закон за предпазване от наследствено болни поколения“, според който лицата, страдащи от наследствени болести, могат да бъдат направени, чрез хирургическа намеса, безплодни, ако според добития в медицината опит може да се очаква с голяма вероятност, че техните потомци ще страдат от тежки телесни или душевни недъзи. В допълнение към този закон, на 18-и октомври 1935 година излезе „Закон за защита на наследственото здраве на германския народ.“ Този закон за сключване на бракове между здрави хора има за цел да предпази, доколкото е възможно, чрез прилагането му, всички семейства от нещастieto, да създадат наследствено-болни деца.

Законът, сам по себе си, е нещо нееластично, той определя само насоката. Едва, след като целият народ осъзнае неговата необходимост и целта, към която той се стреми, той може да влияе благотворно. Така беше и с германските закони за защита на наследственото здраве. На някои хора те се сториха отначало като груба намеса в личната свобода за взимане на решения, като неправда спрямо онези нещастни хора, които са, безспорно, всички невинни за своите наследствени предразположения. Колкото повече, обаче, всички се замисляха изобщо за семейството, толкова повече растеше и отговорността на единия спрямо другия съпруг, спрямо децата и техните бъдещи потомци. И веднъж насочени към този път, мислите не се ограничиха в настоящето. Ние опознахме основаващите семейство съпрузи като сбор на качествата на техните деди и разбрахме отговорността им за здравето на бъдещите поколения на техния род.

Само здравето на мъжа и жената гарантира всички духовни и телесни сили, които осигуряват щастieto в брачния живот и здрави, трудолюбиви деца. Законът за защита на наследственото здраве почива на тази мисъл и цели гарантирането на телесното и духовно заздравяване на бъдещите поколения. Добрите страни на този закон, който забранява сключването на бракове, които отнапред крият в себе си зародиша на беда и нещастие, или на разпадане, чувства днес всеки германец. Прилагането на закона от опитни хора, които се ползват с общо доверие, гарантира всекиму, че забраната за сключване на бракове се провежда само в случаи, в които всеки човек с чувство на отговорност сам не би встъпил в брак. Онези, обаче, които нямат това чувство на отговорност, биват

възпитавани в духа на тази отговорност пред самите себе си и народната общност, или биват, в краен случай, заставяни.

За да се даде всекиму възможност да се осведоми за здравословното си състояние, или това на бъдещия си съпруг, преди сключване на брака, уредени са във всички държавни здравни служби „Съвещателни станции за грижи за наследствеността и расата“. От година на година броят на посетителите на тези служби, които се посещават, общо взето, доброволно, расте все повече. Тяхната задача не се състои само в установяване на болести, които възпрепятствуват брака. Те помагат и съветват всекиго и във всички онези случаи, в които прекадени опасения трябва да бъдат разсеяни чрез сигурен лекарски преглед на наследствените качества. През 1937 година, например, в 36% от сключените в Германския Райх бракове, младоженците бяха съветвани в наследствено-биологическо отношение. В съвещателните станции се водят наследствено-биологически картотеки. Всички резултати от прегледи и проучвания, които могат да бъдат от значение за определяне на наследствените и расови свойства на едно семейство, се събират под формата на данни за наследствения състав.

Представянето на свидетелство за годност за встъпване в брак се изисква при сключване на брак само в съмнителни случаи. Обикновено годениците се питат само устно, дали има опасения от наследствени и заразни болести. Така че обикновено, ако не е известно нещо отрицателно за годениците, младото момиче и мъжът сами носят пълната отговорност за щастието на семейството, което основават. Законът определя само насоката и се намесва само тогава, когато трябва да се приеме, че хората действат безотговорно.

Още в началото на тази глава се подчерта, че състраданието към по-малко способни хора е едно душевно свойство, с което се отличаваме. Законът за защита на наследственото здраве не изключва това. Необходимата евентуално стерилизация не е някаква унизителна преценка на пострадалия или неговите близки. Случва се все пак, един такъв човек да притежава някаква необикновена дарба, чрез която той има големи заслуги към общността. Ние оценяваме напълно голямата жертва, която наследствено болният принася, вследствие на своето чувство на отговорност, пред любимия здрав човек и пред бъдещето на своя народ. В чисто човешко и в политическо отношение, той се ползува с най-голямо уважение и може да бъде сигурен, че ще му се даде всяка помощ, която може да облекчи неговата жертва и да я направи по-поносима, като му се намери някаква работа или задача, която да запълни неговия живот. Също и на сестрите и братята на наследствено болния се оказва във всяко отношение помощ и подкрепа, по начало дори не е абсолютно нежелателно встъпването им в брак с човек от здраво семейство. Тъй като по силата на закона държавата решава, дали да се обезплоди някой човек, извършването на този акт не е без значение за отделния гражданин. На всеки случай, това решение се провежда при

наследствено болния, или при някой негов роднина само след най-щателен лекарски преглед. Все пак, проблемът е сериозен и мъчен за разрешаване, но нашите големи знания и чувството на отговорност у политическото водачество ни дават възможността да решаваме спокойно и сигурно тези въпроси.

Мерки за подпомагане при основаване на семейство.

Парични заеми при встъпване в брак.

Подборът на наследствено здрави и работоспособни хора, който вече постигаме косвено чрез обезплодяване на наследствено болните, би бил недостатъчна мярка, ако не бихме създали същевременно за нашите здрави млади мъже и жени практически предпоставки за встъпване в брак. Не бива да се разбира при това, че се отстраняват всички пречки на младите годеници. Стремешт към желаната цел, към създаване на общо домакинство и собствен имот трябва, разбира се, да бъде запазен като най-ценен двигател. Но, от друга страна, трябваше да се премахнат всички обстоятелства, които обхващаха през критичните времена на следвоенните години все по-широки кръгове. Младите хора оставаха години наред сгодени и прекарваха най-хубавите години на живота си в пестене, за да могат да купят най-необходимото за основаване на семейство. Или пък, хората се венчаваха, без да имат, каквито и да било средства и трябваше години наред да избягват страхливо раждането на деца, докато си спестят и създадат едно малко домакинство. Мъчно може да се реши, коя от двете двойки постъпва по-правилно. И двете трябваше да се преклонят пред лошото материално положение и страдаха от нездравословния и съсипващ живот, който не им позволяваше да изпълнят най-съкровено си желание. У много от тези млади двойки надали е липсвало правилното схващане за брака и желанието да живеят за своето семейство. Те постъпваха по този начин преди всичко заради това, защото притежаваха чувство на отговорност спрямо своите деца и чакаха, докато успеят да си набавят най-необходимото.

Именно на тези хора помага държавата и им отпуска от известно време насам паричен заем при встъпване в брак и замества така отчасти помощта на родителския дом, която много родители днес нямат възможност да дадат. Тъй като тази помощ се дава, както показва самото и име, като заем, който трябва, макар и с малки месечни вноски, все пак да се изплати, не се отнемат на младите хора всички грижи по обзавеждането. Подава им се само ръка и им се улеснява положението, за да могат да се решат да се оженят млади.

Даването на парични средства за сключване на брак би могло все пак да се разбере неправилно, ако и тук не беше решаващо моралното становище. С това не се иска да се постигне на всяка цена сключване на брак. За всеки отделен

случай трябва да се подаде заявление за отпускане на паричен заем при встъпване в брак и той се дава само когато годениците са здрави и в състояние, - за което се съди по общото им държание и способностите им, - да водят редовен семеен живот. Паричният заем, отпускан при встъпване в брак, не се дава само на хора с малки приходи. Той се отпуска и на висшисти и на принадлежащи към други, високопоставени професии, ако финансовото им положение им създава трудности за създаване на домакинство.

Въвеждането на паричния заем при встъпване в брак направи голямо впечатление в целия свят. Никъде не съществуваше нещо подобно, но навсякъде съзнаха напълно необходимостта от един такъв безлихвен заем, отпускан за основаване на семейство. Отначало изникнаха, наистина, много съмнения, дали този голям план ще може да бъде проведен. Междувременно практиката доказва, обаче, че този план почива на здрави основи. От 1933 до 1938 година са изплатени в целия Германски Райх (в стария Германски Райх, включително Австрия и судетската област) 1 445 877 парични заеми за встъпване в брак. При това числото на годишните заеми, дадени през тези години, растеше все повече. Дори войната не можа да попречи на това развитие.

След като паричният заем при встъпване в брак се раздаваше от година на година във все по-голям размер в цяла Германия, - създаденият за тази цел основен фонд на Райха можа да бъде увеличен през 1939 година с една значителна сума, - много държави си взеха за пример тези мерки при прокарване на социални реформи в собствената им страна.

Изравняване на разходите.

Първи грижи при основаване на едно семейство се полагат за солидно обзавеждане на дома, без което едно уредено германско домакинство е изобщо немислимо. Обаче хората, които притежават чувство на отговорност, мислят по-далеч, преди да се обвържат. Ще можем ли да отгледаме деца и ако съдбата ни дари не две, а три или четири, или повече деца - ще можем ли да ги отхраним добре и да им осигурим едно добро образование? Хора с високо чувство за отговорност мислят именно така. Те са най-добрите бащи и майки, каквито един народ може да желае за своите жизнени семейства. Самите те са си извоювали, може би, известно положение в живота и искат да дадат и на децата си предпоставките за това. Ще имат ли те, обаче, средства, за да осъществят всичко това, ако децата имат дори духовни заложи и заслужават едно добро образование?

Това са сериозни проблеми за много млади хора, преди да се венчаят, и по тази причина те трябваше много често да отлагат женитбата си, или най-малко раждането на деца. Числото на децата, които отращаха в едно семейство, не

беше взето никак, или много малко под внимание при определяне на заплата и данъци, така че в среди, които не разполагаха със спестявания, децата се явяваха като тежко бремене, особено в сравнение с материалното положение на бездетните семейства. През годините на стопански упадък след войната детето беше станало финансов проблем. Безброй съпрузи трябваше тогава да се откажат от най-голямото щастие - да имат деца. Поради това бракът изгуби в много случаи своя дълбок смисъл на звено в редицата на поколенията, със задача за бъдещето и последствието от това беше един страшен упадък на брачния морал.

След като националсоциализмът дойде на власт, за първи път се наложи идеята, да се изравнят разходите между семейства с и без деца, което се постигна пак чрез паричния заем при встъпване в брак. Неизплатената до тогава сума от заема се намалява при раждането на едно дете с 200 марки, а погасяването на останалата сума се отлага с една година. Мислите, които доведоха до това, са много ясни. С раждането на едно дете и появилите се, поради това по-големи разходи в домакинството, паричният заем при встъпване в брак не би бил вече помощ, а тежест. Младото семейство би трябвало пак да отлага раждането на деца, докато паричният заем при встъпване в брак бъде изплатен.

В нова Германия, обаче, къщата трябваше отново да се изпълни с детски смях и никой брак не биваше да се лиши от тази радост, ако домът му е благословен. За това се проведе още през октомври 1934 година една реформа на личния данък. Тази реформа цели едно по-голямо взимане под внимание на семейното положение при данъка върху надницата, та да се улесни отглеждането и възпитаването на децата.

След като тази първа данъчна мярка от 1934 година вече разпредели по-добре домакинските разходи съобразно с числото на децата, на 17 февруари 1939 година се предприе едно изменение на закона за данъка върху прихода. Това се направи с оглед на основната идея за изравняване на разходите. Не семейството с деца трябваше да получи улеснения - от години наред то се смята за нормалното и здраво домакинство а неженените и бездетни семейства трябваше да плащат по-високи данъци, тъй като нямат грижи за деца. Данъкът върху прихода на неженени (мъже, както и жени) и на женени, които след 5-годишен брак още нямаха деца, беше увеличен. Последната група, значи, бездетните семейства след 5-годишен брак, плащат 40% повече данък върху прихода, отколкото през първите 5 години на своя брак. С тази наредба разходите започнаха вече чувствително да се изравняват.

Парични помощи за деца.

Непосредствено след първата реформа на личния данък, в Германия бяха въведени текущи или еднократни помощи за деца. И тук постигнатото от

държавата растеше от година на година. До 1937 година бяха дадени текущи парични помощи за 300 000 деца, от октомври 1937 година за 500 000 деца и от април 1938 година вече за 2,5 милиона деца. Паричните помощи за деца възлизат на 10 райхсмарки месечно за третото и четвъртото дете и на 20 райхсмарки месечно за петото и всяко последващо дете под 16 или 21 години.

Еднократните парични помощи за деца се отпускат на по-малко състоятелни семейства, които имат най-малко четири деца под 16 години. Средната сума, която стои на разположение на едно семейство според условията, възлиза на 320 райхсмарки. От 1935 до 1939 г. бяха изплатени на бедни семейства кръгло 800 000 еднократни парични помощи за деца. С тези помощи трябваше на първо място да се подобрят условията за живеене и спане на семейството, а особено тези на децата.

Парични помощи за образование.

Ако в едно семейство израснат повече деца, то там тежат преди всичко разноските за едно солидно образование. За да не се помрачи и в това отношение щастието на едно многочислено семейство, бяха въведени парични помощи за образование и безплатни места за даровити деца в училищата. Меродавни за подпомагането са, обаче, телесните и духовни заложби на детето. Щом като е наследствено здраво и способно да се развива духовно и телесно и родителите му не могат да понесат сами разноските по образованието, всичките училищни такси в основните и средни училища се отпускат от държавата, освен това и помощи за издръжка, ако детето не може да живее в родителския си дом, през време на ученичеството си. Ако детето трябва да пътува всеки ден до училище, заплаща му се и пътя. Също и разноските за учебни принадлежности се поемат от държавата. В националсоциалистическите учебни заведения може да се отпусне като помощ на даровити момчета напълно безплатно място. При посещаването на занаятчийски или професионални училища се отпуска помощ до 100 райхсмарки на полугодие за таксите освен това и помощи за издръжка до 300 райхсмарки на полугодие, ако ученикът не може да живее при родителите си. При следване във висшите учебни заведения държавата поема целите такси.

Страхът на много родители, че ако се родят повече деца, няма да могат да им дадат съответното образование, е с това напълно неоснователен. Днес всяко дете в Германия може да получи образование, което отговаря на неговите телесни и духовни способности и може по-късно да достигне до най-високо положение. За да може да се проведе това, беше, наистина, необходима една реформа на цялото образователно дело. Не материалните средства на родителите, а училищата решават, в качеството си на застъпници на държавата, дали детето може да мине от общото основно училище в някое средно. Дете, което има състоятелни родители и не е достатъчно способно, не се измъчва

безсмислено в средните училища. Тези места в училищата се заемат от деца на онези родители, които трябва да се грижат за много деца, но не могат да плащат училищните такси.

Всички тук изброени мерки са само начало по пътя за създаване на едно справедливо изравняване между семейства с повече, или по-малко деца. Целта, към която се стреми Германия е, да се премахне чрез семейната изравнителна каса на Райха всеки материален ущърб, който би се явил вследствие отглеждането на деца.

Практическа помощ за семейството.

Благото на всяко едно семейство зависи до голяма степен от здравето и душевната сила на майката. Ако жената е убита и преуморена от всекидневната си многостранна работа за своя мъж и няколко деца, ако някоя болест по време, на която тя не е имала възможност да се гледа добре и да си почине след оздравяването, е намалила силите и, тогава тя не е в състояние да създаде за близките си един дом, в който те да се чувстват добре. Всяко домакинство, което обременява прекадено много майката, не може да бъде истинско място за почивка и да дава подтик за нови дела. Семейството като средище, от което се черпи сила, в което растат и зреят най-висшите блага на един народ, загубва своя смисъл.

Заради това моралното и материалното заздравяване на семейството трябва да се съпровожда от една помощ, отнасяща се и до най-дребните неща. Тази помощ подкрепя по различни начини преди всичко жената и гледаните от нея деца. Всъщност, обаче, всичко, което се върши в тази насока, отива в полза на семейството. Не само жената сама по себе си се ползва от помощ и облекчения. Правят се опити, за да се дадат на другарката на мъжа и на майката на децата нови телесни и духовни сили, за да може тя от своя страна да даде нов импулс, на живота и труда на семейството си и с това на собствения си живот.

Следният пример, избран съвсем случайно, от един гъстонаселен квартал на един от големите германски градове, може да изясни най-добре, как се служи на семейството. В една малка тъмна квартира живее едно работническо семейство с четири деца. Жената очаква в най-скоро време раждането на петото дете. Домакинската работа и тежи вече много, тя едва сварва да подреди останалите четири деца. Едно от децата се разболява. Майката се обръща, след като я сполетява такова голямо нещастие, до съответната местна група на националсоциалистическата женска организация, отдел „Помощ на жената“. Оттам случаят се съобщава на довереното лице, или на съседката-помощница, към чийто район на действие принадлежи и тази къща. Съседката-помощница е

всеки ден няколко часа на разположение на жената в най-тежката ѝ работа; тя се грижи за прането, за чистотата на жилището, ходи да пазарува нужната храна и приготвя яденето. Ако в същата къща живеят жени, които разполагат с повече свободно време, тогава съседката-помощница се опитва да уреди взаимната помощ на жените, които живеят в същата къща. Защото съседската помощ на Германската женска организация няма задачата да „организира“ нещо ново, а само да събуди стария дух на естествената взаимопомощ именно там, където той, поради известни обстоятелства, не е вече толкова буден. Тя създава връзки между отделните семейства и между претоварените с тежка работа майки на по няколко деца - и живеещите в същата къща или две, три къщи по-нататък бездетни жени, които биха помогнали на драго сърце на една майка.

Съседска помощ. - Една млада жена съседка, поставила се на разположение на германската женска помощна служба, отдел „Помощна служба“, идва всеки ден за няколко часа да помогне на обременената с работа майка, помага ѝ при обличането и храненето на децата, в прането и всяка друга тежка работа в дома и градината.

Когато се очаква дете, съседката-помощница замества майката в нейната работа и се грижи за родилката и новородените.

И младите жени и момичета в младежките групи на германската женска помощна служба взимат участие в съседската помощ. Често пъти те се

поставят, след като свършат своята работа, или на края на седмицата, на разположение на майки с по няколко деца, завеждат децата на чист въздух и поправят през същото време бельото и чорапите.

Съседката-помощница, която е в състояние да добие ясна представа за положението на всяко едно семейство от нейния район, за който тя се грижи, взима и други мерки за облекчаването на съответното домакинство. Тя се грижи за децата, които не ходят още на училище, да бъдат изпратени за целия ден в дневни детски домове на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане, където децата на обяд получават силна топла храна. Така че възрастните деца имат нужда от грижи и храна само сутрин и вечер. Най-малкото дете на семейството, което взехме за пример, е болно и ще бъде пренесено, след като мине всякаква опасност, в детските ясли на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане, след което майката ще може след няколко седмици отново да поеме грижите за своите най-малки деца. Повече от 700 000 деца се приютяват в уредените от национал-социалистическата организация за обществено подпомагане през последните години около 20 000 детски дневни домове, детски забавачници, детски ясли и забавачници по време на жътвата, които, естествено, много облекчават майките. Там, където не е било още възможно да се уредят подобни приюти, националсоциалистическата женска организация урежда детски кът, в който майката навсякъде може да остави поне за няколко часа децата си, за да си почине от непосилната работа.

Най-голямото момче на семейството, което вземаме за пример, ходи вече на училище, но то е много слабичко и не може да следи добре преподаването. На няколко пъти вече учителят е повдигал въпроса, момчето да бъде изпратено на почивка. Съседката-помощница влиза веднага във връзка със съответната местна група на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане и подава заявление за изпращането на момчето в един от почивните домове на национал-социалистическата организация за обществено подпомагане. Заявлението се приема и няколко седмици по-късно, тъкмо тогава, когато майката едва ще може да се грижи за момчето, то бива изпратено за месец и половина в един дом, разположен в сред хубава местност. Над 176 000 нуждаещи се от почивка деца се изпращат всяка година от националсоциалистическата организация за обществено подпомагане в около 400 юношески почивни домове, където остават един до един и половина месеца на почивка. Освен това, около 300 000 деца биват изпращани от националсоциалистическата организация за обществено подпомагане на почивка в селата.

За да може жената преди и след раждането да се ползва от всички възможни помощи, които биха могли да ѝ се оказат, съседката-помощница я съветва да посети най-близката служба на помощната - организация „Майка и

дете”, която е отдел на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане. Тук жената може да се посъветва по всички материални и здравни въпроси със специалисти. От създаването на тази помощна служба през 1934 година се откриха в целия Райх повече от 34 000 помощни служби „Майка и дете”, които подпомагат обществените здравни станции между другото и в тяхната борба против смъртността на пеленачетата и против рахита, което те вършат по единни нареждания.

Майките в града, както и селянките по селата, довеждат сутрин често пъти сами децата си в дневните детски домове на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане и след това спокойни могат да се отдадат на своята работа.

Едно момиче, което отбива трудовата си година, взима децата и ги завежда в дневните детски домове.

Почивният дом за майки на националсоциалистическата организация за общественено подпомагане в Ноймаркт. В курорта Ноймаркт в Щайермарк националсоциалистическата организация за общественено подпомагане е преустроила един бивш пансион за курортисти в уютен почивен дом за майки. Домашната помощница на националсоциалистическата организация за общественено подпомагане се опитва да замести майката и в милите ѝ обноски с най-малкото дете.

Във всички детски дневни домове на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане децата получават на обяд здрава топла храна, сготвена по най-новите изисквания за прехраната им.

Редовният следобеден сън е от голямо значение за доброто разви из детето. Всяко дете получава свое чисто креватче.

Голяма радост настава, когато майките и бащите привечер дойдат да вземат своите деца от дневните детски домове.

Колкото повече се приближава времето на раждането, толкова по-необходимо става пълното облекчаване на майката. Тъй като съседката-помощница може да помага само няколко часа на ден, тя поисква от мастната група на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане една домашна помощница, която да се грижи през последните дни преди и няколко седмици след раждането за цялото домакинство на работническото семейство, без да и се заплаща каквото и да било.

Службата на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане, която дава една добра домашна помощница на майката на многодетни семейства, която поради болести или раждане непременно има нужда от такава подкрепа, изтръгва това зло из корен. Даването на материална подкрепа, например, или поемането на разноските за една обикновена домашна прислужница не би имало в никакъв случай същия успех. Най-същественото за домашните помощници от национал-социалистическата организация за обществено подпомагане е култивирането на всеотдайна служба към семейството.

В помощната служба „Майка и дете“ на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане се вземат мерки за детето, а майката получава съвети за по-нататъшното гледане на рожбата си.

Някои младежки почивни домове на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане лежат на море. Нуждаещите се от почивка момчета и момичета могат да лудуват по няколко часа през деня на чист въздух.

Помощните служби „Майка и дете“ провеждат заедно с един лекар редовни прегледи на всички малки деца в области, които са страдали в минали години чувствително от безработицата.

Младите момичета и жени, които си избират това занятие, получават съответна подготовка и биват обучавани от националсоциалистическата женска организация, отдел „Помощ на жената“, като съзнават напълно своята отговорна задача. Те предварително са подготвени да помагат в домакинства, които те само в много редки случаи ще намерят в добър ред. Обикновено средствата на семейството са много скромни, така че е непременно нужно да се обмисля добре, как да се води домакинството и да се използват всички възможности за пестене. В много случаи болната или работеща навън майка не е и вкъщи. Домашната помощница трябва да се справя сама и да води цялото чуждо домакинство като доверено лице.

Нека се върнем още веднъж към семейството, което взехме за пример. Междувременно се ражда едно здраво момче, петото дете на това семейство. Съседката-помощница, която е следвала в една от майчинските школи на отдела „Майчинска помощ“ в Германската женска организация един курс за отглеждане на пеленачета, с удоволствие отменя домашната помощница по няколко часа дневно в грижите ѝ за малкото дете. То се развива отлично, но майката е още много слаба. Съседката-помощница съобщава за здравословното състояние на майката на помощната служба „Майка и дете“, която изпраща свое лице да я посети. Помощната служба се постаравя чрез местната група на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане, щото майката и малкото ѝ дете да бъдат приети в един от майчинските и почивни домове на организацията. Щом майката може да пътува, тя отива на почивка. Чрез помощната служба „Майка и дете“ и със съдействието на съседката - помощница, тя може да си набави това, което ѝ липсваше за пеленачето. Националсоциалистическата организация за обществено подпомагане поема също пътните и всички останали разноски, и майката може да замине, без да се грижи за каквото и да било.

В този случай се избира почивен дом за майки, към който е уреден и дом за пеленачета. Майките могат да бъдат само един час на ден и по време на ядене заедно с децата си. През останалото време за малките се грижат специално обучени за тази цел сестри, докато майките могат да се отдадат напълно на почивка. Почивка на столове за лежане, сложени на хубави тераси, разходки из околността, излежаване в кревата, песни и игри се редят едно след друго, така че майките могат да си отдъхнат напълно и да се обогатят с нови впечатления. Много възрастни жени, които познаваха само всекидневната си непосилна домашна работа и се измъчваха от нея, стават отново весели и засмени като по-младите жени. Домашната помощница се грижи, разбира се, до завръщането на майката за домакинството.

Изпращането на майки на почивка от страна на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане можа да се

разшири постепенно, от година на година, все повече. Понастоящем съществуват 200 почивни домове за майки, които могат да приемат годишно 60 000 майки на шестседмична почивка. От 1933 година насам са заминали общо около 400 000 майки на почивка, от които 29 000 майки са били настанени в почивни домове за майки и деца заедно с пеленачето или малкото си дете.

Всички майчински почивни домове на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане се намират в прекрасни местности.

Докато майката е изпратена в един почивен дом, една домашна помощница на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане гледа децата и домакинството.

Във всички почивни домове за майки се отдава голямо значение на нареждането на стаите и помещенията с вкус. Хубави картини, приветливи многоцветни пердета и много цветя и растения правят дневните стаи на домовете уютни.

След няколко седмици майката се връща добре отпочинала от почивния дом. Домашната помощница я посреща заедно с децата.

В един почивен дом за майка и дете на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане. Почивката изисква спокойствие. Заради това една част от деня се прекарва навън на столове за лежане.

През това време децата на майките са под грижите на детски сестри. И децата остават много часове през деня на вън на слънце.

Когато майката след един и половина, или два месеца добре отпочинала и с пресни сили се завърне при семейството си, помощната служба „Майка и дете“ не смята още задачата си изпълнена до край. Сега започват по-нататъшните грижи. Майката продължава да посещава от време на време съвещателните часове за пеленачета, уреждани от помощната служба, където детето се претегля и където майката получава съвети относно храненето му. Същевременно ръководителката на помощната служба наблюдава здравословното състояние на майката. И другите малки деца се довеждат при случай в съвещателната служба, която обръща навреме внимание на майката, например, да заведе детето си на лекар.

Когато най-малкото дете стане на три месеца, здравната станция подканва майката да донесе детето си, за да бъде прегледано, дали не боледува от рахит. Прегледът се извършва от служебен лекар в държавните здравни станции или в помощните служби „Мака и дете“. Като превантивна мярка, всяка майка получава определено количество от едно изпитано средство, което трябва да дава на детето си заедно с храната (обикновено се дава добре изпитаното средство Вигантол), за да го запази от рахит. При първите прояви на рахит, детето минава веднага под лекарски надзор. Чрез тази борба против рахита, която от началото на 1940 година обхваща всички пеленачета през първите месеци на техния живот - три месеца след първия преглед следва втори, а ако е нужно и трети преглед - тази опасна детска болест ще може да се ограничи в Германия до минимум, което ще допринесе много за здравето и щастието на всяко семейство.

В следващите грижи, както, например, в гореописания случай - след изпращането на майката на почивка, националсоциалистическата организация за обществено подпомагане се води от принципа да не чака, докато оскъдицата на някое семейство нарасне дотам, че то да помоли за помощ. В известни периоди от време обучени за тази цел лица посещават семействата, и по този начин своевременно могат да се вземат помощни мерки. При тези посещения можа да бъде установено, че една еднократна истинска почивка има много продължително действие и че здравословното състояние на майката, подпомогнато веднъж по този начин, остава занапред по-добро, още повече, че майката с по няколко деца обикновено няма възможност да си отдъхне, ако не притежава особени средства. Всичко това увеличава радостта, която създават децата и работата в домакинството. Майката става отново поощряващ и радостен извор на семейството.

Различните мерки, които показahme тук, вземайки за пример едно от многото семейства, не са още могли да бъдат усъвършенствувани през този сравнително кратък период от време от националсоциалистическата революция насам, вследствие на което още не може да се окаже помощ във всички онези случаи, в които тя е необходима. Ще трябва да минат още години, докато се

постигне всичко в тази област. Във връзка с това, трябва да се каже, обаче, че цялата работа по общественото подпомагане и грижите за семейството има крайната голяма цел, всяко семейство да бъде в състояние да се грижи само за себе си, което ще може да се постигне, разбира се, едва след дълго време. Този стремеж към естествена самопомощ се изразява най-ясно в дейността на съседската помощ на германската женска служба, отдел „Помощна служба“.

Всяка къща, респ. всеки жилищен блок, трябва да образува с времето една съседска общност, а отговорната за съседската помощ довереница има преди всичко задачата да събере хората, които са се отчуждили поради разликата в занятията си, приходите и начина на живот и да събуди във всяко семейство разбиране и съчувствие за грижите на съседното семейство. Тогава те ще уредят помежду си, без да вдигат много шум, всички онези въпроси, за които днес е необходима помощ от вън. За сега все още трябва да бъдат назначавани съседски-помощници, които се притичват на помощ при раждания, в случаи на заболявания и във всеки друг спешен случай, щом още не се е развила достатъчно самопомощта между хората, живущи в една и съща къща. Но това ще е само преходно състояние. На много места желаното състояние е вече постигнато, което се вижда от факта, че тези семейства не търсят вече външна помощ. Те си помагат сами, поддържат другарски отношения помежду си и си създават по този начин една по-силна опора за във време на нужда. Тази опора е по-силна от помощта и на най-добрите организации.

В тясно сътрудничество със службите на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане и на отдела „Женска помощна служба“ работят 744 държавни здравни станции, които са всякога готови да подпомогнат семейството. Където не съществуваша още такива здравни станции, от месец април 1935 година насам те бяха уредени във всички градски и селски общини. Те се грижат на първо място за здравето. Тяхната дейност обхваща бременната майка, пеленачето, малкото дете, ученика и стига до възрастния човек. Тяхната цел е да се грижат за телесното и духовното здраве на семейството. Днес се дава предимство на грижите за семейството, докато в минали времена подчертано стоеше на първо място грижата за отделния човек. Наложил се убеждението, че социалните грижи, които имат за цел да стигнат до корена на нещата и да създадат нещо принципно ново, трябва да се грижат не за отделния човек, а преди всичко за цялото семейство.

Съвещателните служби за майки, помощните служби за пеленачета и малки деца, които са все поделения на държавните здравни станции, постигат най-големи резултати и оказват пряко благотворно влияние върху семейството. В Германия съществуват общо 15 837 такива помощни станции, които в продължение на една година (през 1937 година) провериха здравословното състояние на 1 128 890 пеленачета и 514 830 малки деца. Доброто, благоприятно

развиване на децата, особено през първите години на живота им, е, най-сетне, най-голямото щастие за всяка майка, то дава на всяко семейство спокойствие и задоволство. Тъй като посещението на всички съвещателни станции е безплатно, всяка майка, без изключение, има възможност да се посъветва тук по всички въпроси. От лекаря, който е на служба в тези станции, майката узнава със сигурност, че нейните деца са здрави, а в противен случай се предприема нужното лечение. За бъдещи майки и родилки се отпускат в особени случаи извънредни помощи. Съвещателната служба се застъпва също така и за изпращането на майки и деца на почивка.

Нека покажем пак с един пример, какво благотворно влияние оказва на майката и детето тясното сътрудничество и разпределянето на задачите между трите институции: помощната служба „Майка и дете“ на национал-социалистическата организация за обществено подпомагане, съседската помощ на Германската женска помощна служба и помощните служби на държавните здравни станции. Когато в началото на тази година държавните здравни станции бяха натоварени със задачата да поведат на широка основа борбата срещу рахита и да призват всички майки с пеленачетата им, скоро можа да се установи, че помещенията за преглед и лекарите-специалисти при държавните здравни станции бяха недостатъчни. Помощната служба „Майка и дете“ постави веднага на разположение своите служби, разклонени и в най- малките населени места. Там, където майката не можеше да заведе сама детето си на лекарски преглед, поради работа извън къщи, или поради болест,- съседката-помощница от Германската женска помощна служба отива вместо майката. Едва по този начин можаха да се проведат на практика много мерки. Подобен е случаят и с изпращането на майки на почивка, което иначе би било възможно само на теория. Защото тук не се касае само за изпращането на майката, поемане на разноските и пр. Отпочиването на майката често пъти не е дотолкова въпрос на пари. Това, което я обвързва в къщата и не я оставя години наред, а често пъти и цял живот, да излезе, това са грижите за детето и домакинството. Едва когато майката знае, че на нейно място застава една благоразумна жена, която се грижи за всичко вкъщи, тя се решава да помисли малко и за себе си. Намирането и обучаването на подходящи хора, които са винаги готови да служат в помощ на семейството, беше именно по тази причина също толкова важно, колкото и даването на средства и обзавеждането на домовете. Когато съвещателната служба предложи днес на някоя здравна станция да се изпрати една майка на почивка, тогава се знае, че всичко друго, което стои във връзка с изпращането на майката, е уредено. Националсоциалистическата организация за обществено подпомагане поема грижите за децата, респ. настанява домашна помощница или съседка-помощница, която да замести майката. Само чрез това тясно сътрудничество е възможно да се постигнати тези успехи и тази практическа помощ за семейството, която се изразява в различни мерки, изброени по-горе.

Момиче, което отслужва трудовата си година, на детското игрище.

Голяма помощ и облекчение за семейства с много деца представлява и трудовата година, която се въведе през декември 1938 година за цялата женска младеж до 25-годишна възраст. Колкото е по-многочислено едно семейство, толкова по-малко то може да си позволи за дълго време една платена помощница. Момичетата, които си отслужват трудовата година, получават, обаче, пари само за дребни свои разходи, които и бащата на много деца е в състояние да заплати. И така все повече момичета отслужват трудовата си година в многодетни семейства. А необходимостта за всяко младо момиче да се научи на домакинство, преди да изучи никакво занятие, - с трудовата година тази цел беше въведена и тя не може да се постигне по-добре никъде, отколкото в едно семейство с много деца. Всяко домакинство, в което момичето остава да работи една трудова година, трябва да се намира в добър ред. Момичето се запознава с големия труд и грижите на една уредна домакиня и майка и се уверява същевременно, че децата не създават само работа, но и много радости и че животът без деца би бил празен и безсмислен. И така, трудовата година е от полза и за двете страни. Претрупаната с работа майка има добра помощница в течение на цяла година, а у момичето се затвърдява желанието да си създаде собствено здраво семейство със здрави деца, което става цел на неговия живот.

Закрила и облекчаване на работещата майка

Няма съмнение, че естественото поле за работа на жената е домакинството, в което тя полага грижи за семейството и възпитава децата. За да се поддържа и подпомага здравото семейство, трябва да се направят всички усилия за връщане на майките с малки деца в домакинството. И в Германия милиони майки имат занятие, но те работят, не защото имат желанието да бъдат на равна нога с мъжа. Времената, в които жената не виждаше своята естествена жизнена задача в брака и майчинството, отминаха в Германия завинаги. Всяка жена желае днес преди всичко да има семейство и деца, дори и когато упражнява някакво занятие, отговарящо на нейните склонности.

Въпросът, дали жената трябва да упражнява занятие, е днес от значение за народностното самосъхраняване. Когато започна осъществяването на национал-социалистическата градивна програма, се яви чувствителен недостиг на работни сили, който се увеличаваше от година на година. И така, сътрудничеството на жената стана все по-необходимо за осъществяване на стопанската програма. Значителна част от цялата работа се извършва днес от жени и майки. Тъй като германската жена доби отново най-голямо уважение не само като жена и майка, но беше призована, като другарка в живота и борбата на мъжа, да извоюва и създаде заедно с мъжа бъдещето на нацията, тя зае своето място в трудовия процес, когато се нуждаеха от нея.

Ние сме съвсем на ясно, че това състояние може да бъде преходно. Докато, обаче, националните изисквания правят необходим труда на жени и майки, трябва да им се оказва до най-висша степен помощ и закрила във всякакво отношение. Според нашите схващания, майките, които упражняват някакво занятие са преди всичко домакини, които са поели върху себе си двоен товар - домакинството и занятието си. Отделът за жени в Германския Трудов Фронт, националсоциалистическата женска организация и германската помощна служба за жени работят взаимно, за да може жената, която принася големи жертви на своя народ, да запази своето здраве и да и се отнеме дотолкова товарът, щото тя да може да се грижи и живее за своето семейство.

Най-важното беше, преди всичко, да се запази жената от каквато и да било преумора в предприятието, в което работи. До 1933 година жените работеха наистина, дори и тежка работа. Женската служба на Германския Трудов Фронт започна да уравновесява в социално отношение труда в разните предприятия, разяснявайки на- всякъде, във всички фабрики това нещо, като постигна и освобождаването на жената от тежка работа.

Физическите качества на жената, особено тези на майката, изискват, обаче, по-голяма внимателност по отношение на нейната работоспособност. Законът за закрила на майката дава възможност на всяка майка да прекъсне своята работа един месец и половина преди и месец и половина след раждането, като през това време и́ се изплаща седмичната заплата (Уволнения могат да стават само шест месеца преди и три месеца след раждането). Опитът показва, обаче, че тези законни мерки не са достатъчни, за да се опази майката от заболявания, причинени от занятието и́ през тежкия период преди и след раждането. От една майка, която очаква, или пък кърми дете, не може да се изисква да върши същата работа, както през друго време. Също така се взима под внимание, че към всяка майка, която има болен в семейството си и ноци наред не затваря очи, или пък, ако самата тя е прекарала тежка болест - да не се отнасят безогледно спрямо нейното здраве.

Тези разбирания наложиха мисълта за размяна на работното място. В случаи, в които трябва да се щади здравето на жената, тя се сменя с някоя друга и отива на по-лека работа, без да губи от надницата си. Освен това се въведоха още и всевъзможни облекчения на женския труд. Където работата позволява, се сложиха столове или скамейки за сядене, специални уреди и дрехи предпазват от всяка опасност. Работните зали се превърнаха в светли, добре проветрени помещения, самите предприятия уредиха уютни помещения за почивка и бюфети, образцови санитарни служби и пр. По този начин се полагат грижи за здравеопазването на жените във фабриките.

Отменяване от работното място - млади момичета и жени се поставят
безплатно на разположение да заместят някоя работеща във фабрика,
или другаде, майка за една, две седмици, за да може нуждаещата се от
допълнителен отпуск майка да отиде на почивка, без да загуби заплатата
си.

Жената показва на заместницата си работата през последния ден преди отпуската.

До новоуреждането на законната закрила на майките - една от бъдещите задачи - женската служба на германския трудов фронт можа да постигне вече в много предприятия, по взаимно споразумение, добри резултати при разширяване на мерките за по-чувствителна закрила на майките. Тъй като законната седмична поддръжка е по-малка, отколкото седмичната заплата на една жена, много майки не бяха в състояние да се възползват от правото си да прекъснат работата един месец и половина преди раждането, защото не им стигаха средствата. Това обстоятелство застрашаваше до голяма степен здравето на жените. Фабриците и предприятия, които приеха да полагат по-големи грижи за здравеопазването на майката, плащат сега, месец и половина преди и месец и половина след раждането, разликата между седмичната поддръжка и седмичната заплата от собствените средства на предприятието. По този начин се дава възможности и на онези майки, които се нуждаят от повече средства, да прекъснат на време работата. Освен това, тези по-големи грижи обхващат и почивките по време на работа, когато майката кърми детето си; и това време ѝ се заплаща. Смяната на работното място при непосилно тежка работа е организирана така, щото бъдещата майка да получи три месеци преди и три месеци след раждането по-лека работа, без да ѝ се намалява заплата. Освен това, майките, които се нуждаят от необходима почивка, могат да получат платен в размера на заплата отпуск, ако някой ги замести. Тяхната работа се извършва безплатно в разстояние на една или две седмици от някоя студентка, или членка на националсоциалистическата женска организация, или на германската женска организация.

Чрез германската наредба за работното време от 1-ви януари 1939 година, се взимат и други мерки за закрила на работещите жени и майки. Средното работно време за жени беше установено на осем часа дневно, а особено в събота, или преди празник жените не бива да работят повече. Бъдещи и кърмещи майки по начало не бива да работят по-дълго.

Осемчасовият работен ден е, като се вземе предвид само времето, голяма тежест за всяка жена, която трябва да се грижи за домакинството и децата си, въпреки всички улеснения в предприятието. Заради това напоследък се направи опит да се въведе половин работен ден за жени. Този опит бе много успешен, вследствие на което в бъдеще той ще бъде вероятно въведен в по-голям размер. Преди всичко петчасовият работен ден оказа видимо благотворно влияние върху здравето на жената и нейния семеен живот. Жените не се връщат вече толкова уморени от работа и имат достатъчно сили да се грижат за домакинството, мъжа и децата си.

Обаче не само занятието прави тежък живота на една майка и внася безпокойство в семейството. Също така важно, както грижите, полагани в предприятието, е облекчаването на майката в нейното домакинство, което лежи

най-присърце на жената - домакиня и майка. Заради това, социалните грижи се простират по начало и върху уреждането на всички семейни въпроси. За да закрияме и подпомагаме, наистина, нашите работещи майки, във всяко отношение, по време на работа и в техния дом, за да се отнеме поне част от техния товар, женската служба на Германския Трудов Фронт е определила във всяко предприятие, в което работят повече от шест жени, една своя представителка, която се грижи във всяко отношение за закрилата на жените и майките.

Освен това, женската служба обучава от години насам социални заводски функционерки, които имат задачата да се грижат за жените в големите предприятия и фабрики. Социалната функционерка обикновено сама е работила дълго време в същото предприятие, познава всяко работно място и знае, какво се изисква от всяка работничка. По време на всекидневната си обиколка из фабриката тя постоянно наблюдава здравословното състояние на отделните жени и може навременно да предотврати всяко заболяване, като поиска от началника да се даде на съответната жена друго работно място, или тя да се изпрати на почивка. Към задачите на социалната функционерка спада сетне и грижата за децата на работещите в предприятието жени, които също не бива да остават без надзор. Тя се погрижва, децата да бъдат приети в някой дневен детски дом на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане, или пък прави съответните постъпки пред предприятието, то да уреди една детска градина, в която децата да бъдат наглеждани през работното време от обучени за тази цел надзирателки. Социалната функционерка се грижи, щото всяка майка, която очаква дете, или е болна, да се възползва от помощта на национал-социалистическата организация за обществено подпомагане или от съседската помощ на германската женска помощна служба. Ако някое семейство се намира, поради болест или смъртен случай, в особена оскъдица, тогава социалната функционерка поисква от предприятието да отпусне на това семейство една извънредна помощ.

Социалните функционерки и социалните надзирателки са посредници между жените-работнички и управата на предприятието. Те имат възможности да се вживеят в душата на всяка една жена, те не помагат само на работещата майка като на отделна работничка, а при всяко оказване на помощ имат предвид цялото семейство, чийто център е преди всичко и работещата жена.

Разбира се, и националсоциалистическата организация за обществено подпомагане и националсоциалистическата женска организация (германската женска помощна служба) помагат най-вече на онези семейства, чиято майка упражнява никакво занятие. Настаняването на малките деца в дневните детски домове на националсоциалистическата организация за обществено подпомагане вече се изтъкна. Ако децата вече ходят на училище, тогава съседската помощ се грижи, щото децата да стават и да тръгват на време и да получават на обяд топла

храна. Съседката - помощница отива да купи определените от майката хранителни продукти, приготвя яденето, за да може то да бъде готово, когато се върне майката и разтребва жилището. Бельото и чорапите се поправят и закръпват в шивачниците на германската женска помощна служба, за да може майката да прекара след приключване на работата си една свободна вечер в кръга на семейството.

Новопостроените къщи са чисти и приветливи. Те се проверяват добре и са достатъчно светли. В тях има място за няколко деца.

Многото деца заздравяват семейството

Многото деца обогатяват нашия семеен живот. Ние живеем и се трудим за тях, не защото децата ни доставят само някакво удоволствие и защото ги обожаваме, но защото те са нашето бъдеще и бъдещето на народа.

Ние се стремим да създадем отново от германското семейство това, което то беше по времето на нашите деди - извор на радост, която ни подаряват децата. Въпреки че с увеличаващото се число на децата и нарастващите грижи се увеличават и дразгите в семейството, нараства същевременно чувството на тясна

връзка между отделните членове на семейството, което дава сила да се преодолее по-лесно всяка пречка. Това се вижда недвусмислено от статистиката на разводите. Колкото по-голямо е числото на децата, толкова по-малко разводи се случват в тези семейства.

В курсовете на германската женска помощна служба млади момичета и жени се учат на всички домакински работи. Тук се показва и упражнява практически шиенето на обикновени детски дрехи.

Въпреки че се правят данъчни улеснения, че се дават помощи за децата и за тяхното образование, че се полагат големи практически грижи за майката във всяко отношение, че семейството, което има много деца, се ползува най-вече от всички тези помощи, - в дома с много деца израстват все пак разни грижи и мъчнотии.

Един много важен жизнен въпрос за семействата с много деца е, например, жилището. Само ако има достатъчно стаи, може да отраснат по-голям брой здрави деца в уредено домакинство. Заради това в много случаи е започнато по-справедливото разпределяне на жилищата между бездетни семейства и такива с много деца. Бездетни съпрузи, които имат голямо жилище¹, трябваше в много

---

¹ Става въпрос за жилища под наем. – бел. ред.

случаи да го отстъпят на семейства с много деца. При най-малко 5 деца, в такива случаи се заплащат на многодетното семейство и разноските по пренасянето; дава му се и една постоянна помощ, за да може да плаща наема. Освен това, на 20-и април 1939 година излезе една наредба, според която всеки домопритежател се задължава да дава под наем известен брой жилища на многодетни семейства. И в новия строителен план не се предвижда вече евтиното малко жилище, а жилища с по четири стаи, като нормални жилища за семейства с деца. Естествено, при разпределянето на места за строеж се предпочитат и са привилегирани многодетните семейства. В различни области се уредиха общи селища за многодетни семейства.

Многодетните семейства в много случаи нямаха възможност да предприемат пътувания и да отидат на почивка. Те обикновено не бяха в състояние да си позволяват да отидат на летуване. И в това отношение се предприеха различни мерки. Още от 1934 година германските държавни железници дават намаления на многодетните семейства. В курортите и баните те получават намаление на курортната такса, или пък биват освобождавани от нея, а в известни случаи те плащат по-малко и за баните и пр. Националсоциалистическата организация „Сила чрез радост“ започна, отначало в околността на Хамбург, да урежда почивни домове за многодетни семейства по време на отпуска им. Наемът за прекарване на отпуска в тях е толкова нисък, че всяко семейство може да го плати.

Всички ония необходими мерки, които улесняват многодетните семейства във всички, дори и в на пръв поглед дребни отрасли и отношения на живота, не могат да бъдат изброени в тази книжка. В никоя друга страна на света, обаче, многодетните семейства не се ползват от такава закрила, както в Германия. Но това, може би, не е било меродавно, задето днес имаме много щастливи семейства с много деца и че младите хора виждат целта на своя живот в създаването на голямо, здраво семейство.

Решително значение за това развитие има, вероятно, моралната подкрепа на многодетните семейства и душевния обрат, които претърпя германският народ. За това допринесе в края на краищата и учредяването на „Почетния кръст на германската майка“, който се даде през 1938 година на всички германки - майки с четири и повече деца и „Почетната книга на германското многодетно семейство“, която се дава по желание на наследствено здравото и изправно многодетно семейство като грамота.

Домакинско и майчинско възпитание на жената

Като си зададем въпроса, как беше възможно в толкова кратко време да се измени почти в противоположност отношението към семейството в Германия и като се уверим, колко по-естествен и здрав е животът в семейството, не трябва да забравяме измежду всички съществени мерки, които бият на очи и домакинското и майчинско възпитание на жената. Това възпитание на бъдещата майка на семейство започва днес вече в училището. И в младежките организации се обръща преди всичко внимание, момичетата да бъдат насочвани към изпълняване на бъдещата си задача като жени. След училището, домакинската подготовка продължава по време на трудовата година и трудовата повинност, уредена от Германския Райх.

В неделя следобед цялото семейство се събира в градината си в селището за многодетни семейства. Мястото му не е голямо, но то стига за задоволяване на многочленното семейство с евтини плодове и зарзават, а децата водят хубав и здрав живот. От сутрин до вечер те могат да играят в градината, едното внимава за другото. И така те не падат в тежест на майката. Мъжът работи в близката фабрика.

Последната възпитателна подготовка се провежда от германската помощна служба и нейния отдел „Служба на майката“, която си е поставила задачата да

запознае и подготви всички млади момичета преди венчаването им, както и по-възрастни жени и майки с всички домакински въпроси и да им даде основно образование в това отношение. За тази цел се основаха от 1934 година насам 430 постоянни майчински училища, домакински училища и такива за годеници, в които се преподават постоянно курсове за готвене и шиене, за отглеждане на пеленачета и болни и за възпитаване на деца и уреждане на дома. От 1-ви октомври 1934 до 1-и април 1940 година са се състояли около 134 000 курсове, които са били посетени от 2 530 400 момичета и жени, получили там своята подготовка.

И отделът за народно стопанство показва, че домакинство в германската женска помощна служба си е поставило за цел да съветва във всяко отношение и обучава всички жени в областта на домакинската работа. По пазарите са уредени съвещателни служби, които дават съвети, как да се води пестеливо домакинството и да се използват най-благоотворно за здравето наличните хранителни продукти. Освен това се уреждат готварски курсове, в които, според настоящото състояние на хранителните продукти, се дават съвети на жените.

Германката-домакиня от край време знае да готви разнообразни и хранителни ястия, в противовес на англичанката-домакиня, чийто домакински знания, а най-вече готварски знания са често пъти толкова недостатъчни, че в английската кухня се употребяват прекадено много консерви. Обучаването на отдела „Служба за майката“ и съветите на отдела „Народно стопанство и домакинство“ се грижат преди всичко, щото жените да схванат широките стопанско-политически мерки и да разберат тясната връзка между националното насочване на стопанството и отделното домакинство.

От тази гледна точка трябва да се разбере и възпитанието на жената за осъществяване на многостранните ѝ задачи като майка на едно семейство, което се провежда от голямата националсоциалистическа женска организация „Германска женска помощна служба“, която обхваща всички германки. Въпреки че задачите на жената са преди всичко съсредоточени в дома и семейството, нейните духовни интереси не бива да се ограничават само в този тесен кръг. Германската жена във всички времена е взимала живо участие в живота на нацията. И днес германската майка има да изпълни една двойна задача, насочена навън и навътре - към малкия свят на своето семейство и големия, който представлява нацията. Фактът, че тези два свята са най-тясно свързани един с друг, очертава занятието на домакинята и майката като, може би, най-цялостното в целия професионален живот на народа. Все повече жени разбраха тази връзка и то не само в общи черти, а до най-малки подробности на всекидневната си работа и тя остава в будното им съзнание.

Сътрудничеството на жената в политическата общност не трябва да я отчуждава от семейството; напротив, то трябва да стане извор на сила за творческия живот в семейството. Нашите майки разбраха в миналото, че не е достатъчно да се основе едно семейство и да се раждат деца, а да се подхранва това малко човешко общество винаги с дълбок духовен подтик. Големите политически и светогледни схващания трябва да се оглеждат, по съответен начин и наново сътворени, в семейството. Тогава бъдещето на семейството е, безспорно, осигурено.

Нова Европа

<http://nseuropea.org>